

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea “Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Teologie Ortodoxă
1.3 Departamentul	Teologie Ortodoxa
1.4 Domeniul de studii	Teologie Ortodoxă
1.5 Ciclul de studii	Nivel licența
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Teologie liturgică

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Teologie liturgică IV						
2.2 Titularul activităților de curs	Lector univ.dr. Mircea Oros, Mircea.oros@ubbcluj.ro						
2.3 Titularul activităților de seminar	Lector univ.dr. Mircea Oros						
2.4 Anul de studiu	IV	2.5 Semestrul	II	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	D.S

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					16
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					16
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					14
Tutoriat					8
Examinări					8
Alte activități:					2
3.7 Total ore studiu individual	64				
3.8 Total ore pe semestru	100				
3.9 Numărul de credite	4				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	• Nu este cazul
4.2 de competențe	• Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	• Sală de curs , videoproiector, documente video, suport Power Point
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	• Sală de seminar sau capela facultății, vase liturgice, veșminte bisericești, imagini cu lăcașuri de cult, etc.

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • Cunoașterea, înțelegerea: - Conceptelor, teoriilor și metodelor de bază ale domeniului și ale ariei de specializare; utilizarea lor adecvată în comunicarea profesională, -Utilizarea corectă a terminologiei specifice liturgicii în comunicarea scrisă și orală, -Sintetizarea elementelor caracteristice cultului orthodox, -Analizarea specificului slujbelor bisericești. • Explicare și interpretare : -Analizarea, din perspectiva ortodoxă, a semnificațiilor termenilor liturgici în diferite contexte de comunicare (limbaj specializat, literatură duhovnicească, simboluri liturgice, etc.) • Instrumental-aplicative: -Argumentarea importanței și semnificației sfințelor slujbe în cultul ortodox, -Realizarea unor transferuri și integrarea cunoștințelor teoretice de liturgică în scopul aplicării lor practice, -Analizarea rânduiei tipiconale și a modalității de realizare a slujbelor din cultul ortodox, -Explicarea necesității săvârșirii corecte a sfințelor slujbe.
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • Atitudinale : -Manifestarea unei atitudini pozitive și responsabile față de domeniul teologico-liturgic, sistem de valori culturale și morale, participarea la propria dezvoltare personală, -Conștientizarea necesității participării active la slujbele Bisericii, -Dezvoltarea respectului față de slujitorii Bisericii, -Angajarea în trăirea vieții celei noi în Hristos prin participare la sfințele slujbe -Interesul pentru aprofundarea cunoștințelor religioase în vederea permanentei deveniri spirituale, -Interesul pentru pregătirea în perspectiva devenirii slujitorilor-săvârșitori ai cultului.

7. Obiectivele disciplinei

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> •Formarea capacităților de asimilare și înțelegere, interpretare, argumentare a esenței problematicei teologiei liturgice, cunoașterea rânduiei și sensurilor teologico-simbolice ale cultului divin.
7.2 Obiectivele specifice	<p>Disciplina urmarește:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Să creeze cadrul în care studentii se pot informa despre aspectele specifice ale cultului ortodox, 2. Să stimuleze interesul pentru cunoașterea și participarea studenților la rânduiala liturgică ortodoxă. 3. Să învețe săvârșirea corectă a sfințelor slujbe, 4. Să cunoască împărțirea corectă a timpului liturgic din cadrul anului bisericesc, 5. Să stimuleze informarea și formarea directă a studenților ca viitori preoți și duhovnici.

8. Conținuturi

8.1. Curs	Metode de predare	Observații
1. Sfintele Taine în viața Bisericii și a credincioșilor.	-Prelegerea -Expunerea -Dezbaterea	2 ore
2. Valoarea și semnificația liturgică a ierurgiilor bisericești.	-Prelegerea interactivă -Dezbaterea -Explicația	2 ore
3. Provocări liturgice contemporane.	-Prelegerea interactivă -Dezbaterea -Explicația	2 ore
4. Problematizarea rarei sau deseia Împărtășiri.	-Prelegerea interactivă -Dezbaterea -Explicația	2 ore
5. Viața liturgică a tinerilor.	-Problematizarea -Dezbaterea -Explicația	2 ore
6. Exigențele teologice, sociale, intelectuale și morale ale candidatului la hirotonie.	-Dezbaterea -Studiul de caz -Problematizarea	2 ore
7. "Vocația spre preoție" – o problemă actuală sau a viitorului?	-Prelegerea interactivă -Studiul de caz -Problematizarea	2 ore
8.2. Seminar		
1. Botezul, Mirungerea și Euharistia – Tainele inițierii.	Expunerea/Prelegerea interactivă	1 oră
2. Întreita afundare sau stropire? - Canonul 50 apostolic.	-Expunerea -Prelegerea interactivă	1 oră
3. Botezul- rânduială liturgică privată sau comunitară ?	-Prelegerea -dezbaterea	1 oră
4. Ignoranță și superstiție- derapaje prezente în Taina Sfântului Maslu.	-Expunerea -Prelegerea interactivă	1 oră
5. Criza euharistică actuală- consecință a îndepărtării de adevăratul duh al Bisericii primare.	-Prelegerea -Dezbaterea -Studiul de caz	1 oră
6. Rânduiele liturgice legate de sfârșitul vieții pământești a credinciosului.	-Dezbaterea /Studiul de caz.	1 oră
7. Pancosmismul și universalismul cultului ilustrate de rânduiele liturgice asupra naturii înconjurătoare.	-Prelegerea interactivă -Dezbaterea	1 oră
8. Sfințirea mică a apei sau Sfeștania-modalitate eficientă de pastorație individuală.	-Problematizarea -Dezbaterea	1 oră
9. Diferența teologică și liturgică între Sfintele Taine și Ierurgii.	-Prelegerea interactivă. -Studiul de caz	1 oră
10. Provocări liturgice contemporane într-o lume secularizată.	-Prelegerea interactivă	1 oră

	-Dezbaterea	
11.Participarea tinerilor la viața liturgică a Bisericii-implicații, metode, soluții.	-Prelegerea interactivă	1 oră
12. Frumusețea convertitoare a Liturghiei-forța centripetală a creștinismului.	-Prelegerea interactivă -Dezbaterea	1 oră
13.Întâlnirea liturgică a omului modern cu Hristos-anticiparea Împărăției lui Dumnezeu.	-Prelegerea interactivă -Dezbaterea	2 ore.

Bibliografie selectivă

- 1.Sfântul Nicolae Cabasila, *Tâlcuirea Dumnezeieștii Liturghii*, trad. Rom. Pr. Prof. dr. Ene Braniște * Pr. Prof. dr. Ene Braniște, *Explicarea Sfintei Liturghii după Sfântul Nicolae Cabasila*, EIBMBOR, București, 2011;
- 2.Nicolae Cabasila, *Tâlcuirea Dumnezeieștii Liturghii și Viața în Hristos*,trad. Rom. Pr. Prof. dr. Ene Braniște și pr. Pfof. Dr. Teodor Bodogae, Editura Arhiepiscopiei Bucureștilor, 1989;
- 3.Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Mistagogia*, trad. rom. Preot Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, Editura IBM al BOR, București,2009;
- 4.*** *Eucharistia, Ecylopedie de L'Eucharistie*, Sous la direction de Maurice Brouard,s.s.s., Les Editiones du Cerf, Paris, 2002;
- 5.Pr. Prof. dr. Ene Braniște, *Liturgica Specială*, ediția a II a, București, 1985; (sau oricare altă ediție);
6. Pr. Prof. dr. Ene Braniște, *Participarea la Liturghie*, Editura „România Creștină“, București, 1999;
- 7.Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Spiritualitate și Comuniune în Liturghia Ortodoxă*, Editura IBM al BOR, București, 2004;
- 8.Ioannis Zizioulas Mitropolit de Pergam, *Creația ca Euharistie*, trad. rom. Caliopie Papacioc, Editura “Bizantină”, București, 1999;
9. Ioannis Zizioulas Mitropolit de Pergam, *Ființa eclesială*, trad. rom. Aurel Nae, Editura “Bizantină”, București, 1996;
- 10.Juan Mateos, Ș.J., *Celebrarea Cuvântului în Liturghia Bizantină*, trad. rom. Cezar Login, Cluj-Napoca, 2007;
11. Robert F. Taft, *Le Rite Byzantine, Bref historique*, Les Editiones du Cerf, Paris, 1996;
12. Idem, *A History of the Liturgy of St. John Chrysostom Volume: II The Great Entrance*, in ”Orientalia Christiana Analecta” (OCA) 200, Roma, 2004; și ediția în limba română, *O istorie a Liturghiei Sfântului Ioan Gură de Aur, Volumul II Transferul darurilor și celelalte rituri preanaforale, Partea I Intrarea cea mare*, trad rom. Cezar Login, Cluj – Napoca, 2012;
13. Fr. Emmanuel Hatzidakis, *The Heavenly Banquet. Understanding the Divine Liturgy*, Orthodox Witness, Chicago, Illinois USA, 2010;
14. André Scrima, *Biserica Liturgică*, trad. rom. Anca Manolescu, Editura „Humanitas“, București, 2005;

15. Petru Pruteanu, *Liturghia Ortodoxa istorie și actualitate*, "Sofia", București, 2008;
16. Arhim. Emilianos Simonopetritul, *Tâlcuiri la Sfintele Slujbe*, trad. rom. Ierom. Agapie (Corbu), Editura „Sfântul Nectarie“, Arad, 2009;
17. Ioannis Foundoulis, *Dialoguri Liturgice, Răspunsuri la probleme liturgice*, vol. I, II, III; vol. I – trad. rom. Pr. Victor Manolache, Editura Bizantină, București, 2008; vol. II – trad. rom. Sabin Preda, Editura Bizantină, București, 2009; vol. III – trad. rom. Pr. Victor Manolache, Editura Bizantină, București, 2009;
18. Pr. Prof. Dr. Nicolae D. Necula, *Tradiție și înnoire în slujirea liturgică*, vol. I, II, III, Editura IBM al BOR, București;
19. Alexander Schmemmann, *Introducere în Teologia Liturgică*, trad. rom. Ierom. Vasile Bârză, Editura „Sofia“, București, 2002;
20. Alexander Schmemmann, *Euharistia Taina Împărăției*, trad. pr. Boris Rădulescu, Editura Anastasia, București, 1993.
21. Idem, *Liturgy and Tradition, Theological Refections of Alexander Schmemmann*, St. Vladimir's Seminary Press, New York, 1990;
22. Idem, *Liturgy and Life: Christian Development through Liturgical Experience*, New York, 1983;
23. Idem, *For the Life of the World*, St. Vladimir's Seminary Press, New York, 1990, (vezi și trad. rom.);
24. Idem, *Euharistia, Taina Împărăției*, trad. rom. Pr. Boris Răduleanu, Editura „Anastasia“, București, 1992;
25. Idem, *Great Lent Journey to Pascha*, St Vladimir's Seminary Press, Crestwood, New York, 1990; și ediția în limba română, *Postul Mare – pași spre Înviere*, trad. Rom. Pr. Vasile Gavrilă, Editura "Sofia", București, 2013;
26. Diac. Ioan I. Ică jr, *Canonul Ortodoxiei I Canonul Apostolic al primelor secole*, Deisis/Stavropoleos, Sibiu, 2008;
27. Paul Evdokimov, *Prezența Duhului Sfânt în Tradiția Ortodoxă*, trad. rom. Pr. Dr. Vasile Răducă, Editura „Anastasia“, București, 1995;
28. Mitropolitul Antonie de Suroj, *Școala Rugăciunii*, trad. rom. Gheorghe Fedorovici, București, 2006;
29. Ciprian Ioan Streza, *Anaforaua Sfântului Vasile cel Mare Istoric – text – analiză comparată – comentariu teologic*, Editura Andreiană, Sibiu, 2009;
30. Pr. Dr. Vasile Gavrilă, *Pentru Tineri, Teologie Liturgică*, Editura Fundației „Tradiția Românească“, București, 2009;
31. Idem, *Cununia – viață întru Împărăție*, Editura Fundației „Tradiția Românească“, București, 2004.

9. Evaluare

Tip activitate	Criterii de evaluare	metode de evaluare	Pondere din nota finală
----------------	----------------------	--------------------	-------------------------

Curs	Răspunsuri la examene/colocvii	Examen scris	60%
	- Răspunsuri finale la lucrări de seminar pe teme studiate.	- referat pe baza tematicii parcurse, prin consultarea a cel puțin 3 surse Bibliografice.	15%
Seminar	-Evaluare continuă- la nivelul activităților de seminar	-studii de caz -dezbateri -problematizari	-15% - prezentă seminar + implicare activă în activități de seminar
	Lucrări de seminar/ proiecte practice		-10%

10.6 Standard minim de performanță

Cerințe minime pentru nota 5.

-Frecvența satisfăcătoare curs/seminar

-Participarea la seminar,

-Susținerea lucrării de seminar,

-Nivelul minim de cunoaștere a conceptelor de bază și de utilizare practică

Cerințe pentru nota 10.

La cerințele minimale se adaugă:

-Idei și interpretări originale,

-Capacitatea de analiză nuanțată, diferențiată a cursului

-Stăpânirea unor tehnici, metode de analiza, capacitatea de a face conexiuni între concepte sau discipline.

Data completării :

15.05.2024

Semnătura titularului de curs:

Lector univ.dr. Mircea Oros

Semnătura titular seminar :

Lector univ.dr. Mircea Oros

Data avizării în departament :

Semnătura directorului de departament :

